

اظهار نظر کارشناسی درباره:
«طرح اصلاح برخی احکام مالی شهرداری»

مقدمه

با توجه به اینکه وفق ماده (۴) اساسنامه شرکت روزنامه رسمی، یکی از موضوعات شرکت سفارشات چاپی و مطبوعاتی نهادهای عمومی غیردولتی می‌باشد، برخی نمایندگان مجلس در طرحی مستند بر همین ماده قانونی دلیل موجهی بر لزوم انتشار آگهی‌های معاملات شهرداری‌ها در روزنامه مذکور نیافته‌اند. مبتنی بر این مورد، طرحی با عنوان «اصلاح برخی احکام مالی شهرداری» باهدف عدم الزام برای درج آگهی‌های شهرداری‌ها در روزنامه رسمی کشور پیشنهاد و ارائه شده است.

ماده واحده

الف- قانون آیین‌نامه معاملات شهرداری تهران - مصوب ۱۳۵۵/۱/۲۵ به شرح زیر اصلاح می‌گردد:

- در ماده (۶) عبارت " یک نوبت در روزنامه رسمی کشور و " حذف می‌شود.

ماده ۶- آگهی مناقصه یک نوبت در روزنامه رسمی کشور و از یک تا سه نوبت به اقتضای اهمیت معامله در یکی از روزنامه‌های کثیرالانتشار تهران باید منتشر گردد.

- در ماده (۱۱) عبارت " در روزنامه رسمی کشور " حذف می‌شود.

ماده ۱۱ - شهرداری‌ها مکلف بر رعایت نکات زیر می‌باشند:

مدت قبول پیشنهادهای در مورد آگهی‌هایی که در داخل کشور منتشر می‌شوند از تاریخ انتشار در روزنامه رسمی کشور از ۱۰ روز نباید کمتر باشد و در مورد آگهی‌هایی که در خارج از کشور طبق تبصره ۳ ماده ۶ منتشر می‌شود از ۶۰ روز نباید کمتر تعیین شود.

- در بند «۱» ماده (۲۹) عبارت " یک نوبت آگهی در روزنامه رسمی و " حذف می‌شود.

ماده ۲۹- معاملات متوسط به طریق حراج و به شرح زیر انجام خواهد شد:

۱- اطلاعات کلی در مورد نوع و مشخصات و مقدار مورد معامله و روز و ساعت و محل حراج و سایر شرایطی که لازم باشد باید با یک نوبت آگهی و در روزنامه رسمی و حداقل یک نوبت آگهی در روزنامه کثیرالانتشار و در صورت ضرورت به وسایل و طرق انتشاراتی دیگر از قبیل رادیو یا تلویزیون یا الصاق آگهی در معابر به اطلاع عموم برسد و در آگهی باید قید گردد که در مقابل فروش اشیا وجه نقد دریافت خواهد شد و پرداخت هرگونه مالیات و عوارض به‌عهده خریدار است.

مشخصات طرح

دوره یازدهم - سال اول

شماره ثبت:

۴۵۰

شماره چاپ:

تاریخ چاپ:

دفتر مطالعات مدیریت

سایر دفاتر:

مطالعات بخش عمومی

مطالعات حقوقی

مشخصات گزارش

شماره مسلسل:

۲۹۰۱۷۹۶۰

تاریخ انتشار:

۱۴۰۰/۱۰/۸

ب- در ماده (۵) قانون آئین‌نامه مالی شهرداری‌ها مصوب ۱۳۴۶/۰۴/۱۲ عبارت «روزنامه رسمی کشور و» حذف می‌شود.

آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها (مصوب ۱۳۴۶/۴/۱۲ با اصلاحیه‌های بعدی)
ماده ۵- در معاملات عمده آگهی مناقصه یا مزایده در دو نوبت به فاصله حداقل یک هفته به تشخیص شهردار در روزنامه رسمی کشور و حداقل یکی از جراید کثیرالانتشار تهران و در صورت وجود روزنامه محلی در یکی از روزنامه‌های محلی به شرح و شرایط زیر منتشر می‌گردد:
....

ارزیابی

چند نکته پیرامون طرح مذکور قابل ذکر است:

۱. شهرداری‌های سراسر کشور به‌موجب بند «۱» «قانون فهرست نهادها و مؤسسات عمومی غیردولتی» مصوب ۱۳۷۳، نهاد عمومی غیردولتی محسوب می‌شوند. با توجه به اینکه نهادهای عمومی غیردولتی نیز صراحتاً موضوع ماده (۴) قانون اساسنامه شرکت سهامی روزنامه رسمی کشور هستند، استدلال مطرح شده درخصوص خارج بودن شهرداری‌ها از موضوع ماده مذکور غلط است و انتشار اطلاعات قراردادهای شهرداری دقیقاً مطابق با مأموریت محول شده به این شرکت است.
۲. معاملات شهرداری به‌طور کلی از دو طریق مناقصه و مزایده است. با توجه به اینکه در حال حاضر شهرداری‌ها به‌موجب ماده (۹) قانون برنامه ششم توسعه، تابع قانون برگزاری مناقصات شده‌اند، لذا تا پایان اعتبار قانون برنامه ششم دلیلی برای تبعیت شهرداری‌ها از آیین‌نامه مالی شهرداری‌ها وجود ندارد. به‌موجب قانون برنامه ششم، شهرداری‌ها باید در سامانه تدارکات الکترونیک دولت اقدام به انتشار آگهی‌های خود کنند که این امر برای آنان بار مالی نداشته و به‌صورت رایگان توسط وزارت صمت امکان‌پذیر است و به عبارتی بار مالی ذکرشده در طرح، شامل مناقصات نمی‌شود.
۳. با توجه به اینکه آگهی مناقصه‌ها توسط وزارت صمت به‌صورت رایگان منتشر می‌گردد، بنابراین تنها حوزه مزایده در این طرح مشمول بار مالی مذکور واقع می‌گردد. لازم به ذکر است که به‌طور تقریبی نسبت مزایده و مناقصه، نسبت ۱ به ۹ است. به‌عبارتی حدود ۹۰ درصد از گردش مالی مورد ادعا در طرح به‌صورت رایگان توسط وزارت صمت صورت می‌گیرد. تنها ۱۰ درصد کل آگهی‌ها باقی می‌ماند که لازم است از طریق روزنامه رسمی منتشر شوند. از آنجا که محل درآمد شهرداری‌ها از محل فروش اموال نبوده و درآمد آن‌ها از طریق تهاتر صورت می‌گیرد، لذا بار مالی اندک ایجاد شده برای این بخش از آگهی‌ها نیز دلیل مناسبی برای حذف فرآیند انتشار آگهی‌ها نیست.
۴. از ویژگی‌های بارز وجود روزنامه رسمی و انتشار آگهی در آن، مزیت تجمیعی است. این تجمیع برای فروشندگان یک مزیت به‌حساب آمده و منجر به شکل‌گیری رقابت واقعی و جدی خواهد شد. با توجه به این مساله، انتظار شکل‌گیری رقابت و پراکندگی آگهی همخوانی نداشته و موجب نوعی بسترسازی برای وقوع فساد به‌خصوص در مزایده‌ها خواهد شد بدین‌صورت که مزایده‌های با ارزش مالی بالا در آگهی‌های غیر نامدار و کم مخاطب منتشر شده و این عاملی برای ایجاد فساد و نوعی اطلاعاتی می‌شود. کانال روزنامه رسمی مانع از ایجاد چنین انحرافی می‌شود.

۵. طبق قانون، نحوه فراخوان یا برای عامه است یا محدود به یک فهرست مشخص تعریف می‌شود. در صورت مشخص بودن فهرست محدود، انتشار عام آن الزام قانونی ندارد. اما باید توجه داشت که براساس ماده (۳۰) قانون آیین‌نامه معاملات شهرداری پایتخت، در مزایده، فقط انتشار عمومی مجاز بوده و به‌صورت محدود مجاز شمرده نشده است.

۶. استدلال مطرح شده در زمینه کثرت منابع انتشار اخبار و اطلاعات در فضای مجازی هیچ‌گونه ارتباطی به حذف الزام قانونی شهرداری‌ها در زمینه انتشار اطلاعات مذکور ندارد. بسترهای فضای مجازی، قالبی برای انتشار اطلاعات هستند، اما الزام قانونی یک نهاد جهت انتشار اطلاعات معاملات، زیرساخت قانونی آن را فراهم می‌کند. اگر الزام قانونی لغو شود، اطلاعات در بستر روزنامه رسمی که یک مرجع رسمی است و منبع دریافت اطلاعات منظم سامانه‌های دیگری است مختل می‌شود.

۷. استدلال دیگر مطرح شده مربوط به ایجاد بار مالی برای شهرداری‌هاست. سوالی که باید ابتدا پاسخ داده شود این است که هر آگهی که مربوط به یک معامله عمده یا متوسط شهرداری است، چه میزان هزینه ایجاد می‌کند. سوال دوم این است که این هزینه چه درصدی از رقم معامله را شامل می‌شود و سؤال سوم این است که آیا هزینه آگهی، بیش از هزینه‌ای است که تخلفات و فسادهای احتمالی ناشی از عدم انتشار اطلاعات بر شهرداری‌ها تحمیل خواهد کرد یا خیر؟ به‌نظر می‌رسد که ایجاد بار مالی اندک ناشی از انتشار آگهی در روزنامه رسمی به‌هیچ‌وجه دلیل قابل قبولی برای شفافیت‌زدایی از شهرداری‌ها نیست.

۸. حتی با در نظر گرفتن این فرض نادرست که تمامی دلایل مطرح شده در مقدمه طرح قابل قبول هم باشند، حذف فرایند انتشار اطلاعات معاملات بدون پیشنهاد هیچ‌گونه سازوکار جایگزین، احتمال وقوع تخلفات را افزایش می‌دهد و اقدامی نادرست است.

جمع‌بندی

به علت انتشار آگهی مناقصات شهرداری به‌صورت رایگان توسط وزارت صمت، انتشار آگهی در روزنامه رسمی کشور، بی‌هزینه یا هزینه بسیار کمی دارد و در عین حال این اقدام تاثیر بسزایی در کاهش فساد بدنبال دارد. از این‌رو نسبت هزینه به منافع حاصل از شفافیت و جلوگیری از فساد، بیش از هزینه اولیه‌ای است که در دلایل توجیهی طرح ارائه شده است. همچنین با توجه به اهمیت مالکیت اموال که به‌صورت عمومی می‌باشد، انتشار آگهی در روزنامه رسمی معقولانه‌ترین روش ممکن به نظر می‌رسد. به‌دلیل اشتباه بودن استدلال حقوقی مطرح شده در مقدمه طرح، ضدیت محتوای طرح با سیاست‌های شفاف‌سازی اقتصادی، فراهم ساختن زیرساخت‌های فساد اقتصادی و عدم پیشنهاد فرایند جایگزین، پیشنهاد می‌شود کلیات این طرح رد شود.